

**Տ. ՊԱՐԳԵՎ ԱՐՔԵԴԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԻ
ՔԱՐՈԶԸ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷՇՄԻԱՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱԾՐՈՒՄ
ՄՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ ՏՈՆԻ ԱՌԵԹ-ՈՎ.**

(27 փետրվարի 2003 թ.)

«Այդ, ո՞վ պիտի բաժանի մեզ Քրիստոսի սիրոց տառապանքը,
թե՝ անձկութունը, թե՝ հալածանքը, թե՝ սովոր, թե՝ մերկութունը,
թե՝ վտանգները, թե՝ սուրբ»:
(Դուռ Հ 35)

«Յանուն Նօր և Որդոյ և Նույն Սրբոյ. ամեն»:

Պողոս առաջյալի այս խոսքերը դարձան ուղենիշ, կարգախոս և ճանապարհ հայության համար V դարում, երբ որ Վրանագլեց մեր հայրենիքի և հավաքրի խնդիրը, քանզի պարաի արքա Հազկերը, իր քրմապետերի, մոգերի դրդմամբ, որոշեց չարամքորեն արմադախիլ անել, քանի, ոչնչացնել քրիստոնեական հավաքը Հայոց երկրում, նման պահանջով դիմերու հայոց իշխանակորներին: Մենք գիտենք, որ մեր իշխանությունն ու ժողովուրդը նրան նամակ գրեցին՝ վկայակոչելով Պողոս առաջյալի խոսքերը, թե «Ոչ հորը, ոչ սուրը, ոչ է երկնքի երեշտակները չեն կարող մեզ կրթել այս հավաքրից և Ասքծոց, ճշմարիկ Ասքծոց»:

Իհարկե, որպես այդ ժամանակ հայադակ ազգ, հայ ժողովուրդը և ավագանին ասում էին. «Սուրը՝ ձերը, պարանոցը՝ մերը, մենք որպես քրիստոնյա պարտավոր ենք ենթարկվել մեր մարմնավոր իշխանակորներին, բայց մենք ունենք մեկ հոգևոր Իշխան, որ է մեր Փռկիչ Դիմու Քրիստոս»:

Եվ դուք բոլոր գիտեք, որ 451 թ. Աւոնդ Երեցը պայքարի փողը հնէցրեց, և հայությունն ազգովի, զեկավարությամբ Վարդան Մամիկոնյանի, ելավ դեպ Ավարայրի դաշը՝ պահապնելու մեր հավաքը, պատրիքը, նաև մեր անկախությունը: Սարսափելի պատերազմ դեղի ունեցավ, ինչպես վկայում է Եղիշեն. «Բազմաթիվ սաղավարդներն ու զրահապարված զրականների գենքերը փայլում էին ինչպես արևի ճառագայթների շողեր: Նաև բազմաթիվ սուսերների շողալուց և բազմախուսն նիզակների ճոճկությունների շողեր: Նաև կրակ էր թափվում երկնքից»:

Սարսափելի դաժան պատերազմ դեղի ունեցավ: Հայոց զորքն այդ օրը մարդի դաշվում հազար և երեսունվեց նահապակ գրիեց, հաղթանակը թեև մերը չեղավ, բայց մնացինք անսասան մեր հավաքը և մեր սկզբունքի վրա, և դա հասկացավ Պարսից արքունիքը, քանզի այդ պատերազմը, ինչպես Եղիշեն է ասում, պատերազմ էր՝ վասն Դիմուի և վասն հայրենիցաց: Այն շարունակվեց երեսուներեք տարի: Այսքան տարիներ՝ հանուն հավաքը և հանուն հայության, հանուն հայրենիքի: Եվ մենք հայրեցինք երեսուներեք տարի անց: Եթե այն գևանք երեք հարյուր երեսուն տարի, այն դարձյալ պիտի հաղթական ընթացք ունենար: Ես այժմ հարց եմ դրանք. ինչ եք կարծում, երեսուներեք տարի հետո այդ պատերազմն ավարտվեց ու վերջացավ, բոլոր խնդիրները լուծվեցին: Ոչ: Այդ Ավարայրը շարունակվում է նաև այսօր, և հավաքը համար և մեր հայրենիքի համար մենք շարունակում ենք դրակավին հոգևոր պայքար մղել մեր հայրենի հողում:

Հայոց Հայրապետի գլխավորությամբ փորձում ենք զրացնել մեր Եկեղեցին, որպեսզի մաքոր ու անսասան լինի մեր հոգևոր անդաստանը նախ Մայր Հայրենիքում:

Անդեսանելի պայքար ենք մղում նաև գիտական կերպով և աղանդերի դեմ: Տակավին չի ավարտվել Արցախյան գոյամարդը, որն Ավարայրի հեռավոր արձագանքն է և ով զիտի՝ որքան պիտի շարունակվի մեր հոգևոր և մարմնավոր պայքարը, դիտանելի ու անդեսանելի պայքարը: Որքան է այն դեմ, այդքան է մենք պիտի պայքարենք, այդքան է ու պիտի դնենք, ինքնազդություն անենք և միշտ պարրասպ լինենք զարդ Պարու առաջայի խոսքերի, ըստ Վարդանանց տուրք նահապակների՝ չզարվել մեր Աստծուց ոչ երով, ոչ սրով և ոչ է երկնքի երեխակների դրդմամբ: Դիտի մնանք հավաքարիմ մեր Աստծուն և պիտի մնանք հավաքարիմ հայրենասեր զավակը մեր հայրենի հողի, հավաքարիմ զավակը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, որովհետև այս հոգևոր ավազանից է մկրտվել ողջ հայ ժողովուրդը՝ ռամիկ և իշխանավոր, կաթողիկոս և դպիր, վրամարդ և կին, մեծ և փոքր, բոլոր ենք այսդեղից հոգևոր ծնունդ առել:

Այսօր, Վեհափառ Հայրապետի արքունությամբ, իր կարգադրությամբ, և օրինությամբ, ձեռնադրեցինք իննա երիտասարդ կուսակրոն քահանաներ, որոնք գալիս են լրացնելու Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի միաբանության շարքերը, պատրաստվում են հոգևոր ծառայության մեր ժողովորդի ծոցից ներս, փորձում են դատավարությունը գինվորներ, որը իշխափ կարևոր է, խիստ կարևոր է մանավանդ մեր օրերում: Այս գործի առիթով, խնդրում եմ մեր Աստծուն և Վարդանանց բոլոր սրբերին և նահապակներին, որ նրանց զորավոր հավաքարի ամրությունը և նրանց բարեխոսությունը լինի մեր նորած հինգ հոգևորականների վրա: Նենց այդ համոզումը միշտ իրենց առաջնորդի՝ մեր Եկեղեցու պայծառության համար, Մայր Աթոռի անսասանության համար, Աստծո փառքի և մեր հայոց հոգի փրկության համար:

Սիրելի նորած հոգևոր եղբայրներ, ձեզ ո՞ւ լարությունն, ձեզ զորությունն. Վարդանի հոգին և Գրիգոր Լուսավորչի հավաքքը թող միշտ ձեզ աջակից լինեն ձեր կյանքի ընթացքին, և մենք բոլոր կարողանանք աղոթակից լինել ձեր հաջողությունների համար, որով կարողանաք հաճնի լինել Աստծուն և ուրախացնեք մեր ազգին ու մեր ողջ հոգևոր դասին, մանավանդ Վեհափառ Հայրապետին, ով Վստահեց ձեզ այս հոգևոր կարգը:

Վարդանանց գործ շաբերի գործն է, և այս գործի առիթով ես շնորհավորում եմ բոլոր նրանց, ում անվանակոչության օրն է այսօր, բայց հագիտական ես ուզում եմ շնորհավորել մեր Վեհափառ Հայրապետին, ում անվանակոչության օրն է այսօր, և մաղթել մեր Վեհափառ Հայրապետին, ով իննամբ է դատավարությունը մեր հոգևոր հայոց անդաստանում երիտասարդ սերունդ պատրաստելու, նրանց կրթություն գրալու, լայն ասպարեզ ընծայելու նրանց, որպեսզի նրանք ինկապիս դառնան մեր Եկեղեցու սյուները, մեր հավաքքի իշխանավորները, մեր ազգի լավագույն զավակները: Վեհափառ Տեր, ոստի իմ հոգևոր եղբայրների անունից, մեր հայ հավաքացյալ ժողովորդի անունից, համբուրելով Զեր Օծալ Աջը, շնորհավորելով Զեր անվանակոչության գործն՝ մաղթում ենք, որ Դուք քաջառողջ լինեք, զորավոր լինեք Զեր գործերի մեջ, նույն նվիրումով երկար լրանամյակներ շարունակեք Զեր հայրապետական առաքելությունը՝ ի փառ Աստծո, ի պայծառություն մեր Եկեղեցու, ի շինություն մեր հայրենիքի և ի կայելում ազգիս հայոց:

Ասդրա օգնական, Վեհափառ Տեր, շնորհավորում ենք Զեր, մաղթում բազում երկար արևշաբ գարիներ և որ երկաթյա ծաղկյա զավագանով հասպարուն հովվեք հայոց հոգը Վարդանանց ոգով, ում գործն որ և Զեր գործն է: